

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. mevr. H. Post
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

datum Utrecht, 2 oktober 2019
ons kenmerk 2019-116
voor informatie Marcel Heldoorn m.heldoorn@patientenfederatie.nl 06-27002735
onderwerp AO Gegevensuitwisseling en gegevensbescherming in de zorg 9/10

Geachte leden van de commissie,

Op 9 oktober praat u over gegevensbescherming in de zorg. Patiëntenfederatie Nederland vindt het belangrijk dat patiënten op een veilige en betrouwbare manier gebruik kunnen maken van digitale toepassingen ten behoeve van hun gezondheid. Vertrouwen is daarin een belangrijk aspect. In januari dit jaar hebben we ons position paper over 'Het Patiëntgeheim'¹ overhandigd aan minister Bruins. Inmiddels hebben we de reactie van de minister² met aandacht gelezen.

Het Patiëntgeheim

Het beroepsgeheim van zorgverleners is in de samenleving zeer bekend. Het beroepsgeheim is een begrip dat vertrouwen geeft dat gegevens van patiënten bij zorgverleners veilig zijn. Dat is wat Patiëntenfederatie Nederland beoogd met het 'Patiëntgeheim': mensen kunnen er dankzij een Patiëntgeheim op vertrouwen dat het veilig is om gebruik te maken van bijvoorbeeld een Persoonlijke Gezondheidsomgeving (PGO) en andere digitale toepassingen die de gezondheid kunnen bevorderen. We zijn blij dat de minister het belangrijk vindt dat gebruikers van PGO'S en gezondheidsapps er op moeten kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn. In een aantal conclusies van de minister kunnen we ons niet vinden. In deze brief gaan we in op deze punten.

1. Huidige wetgeving biedt onvoldoende bescherming

De minister concludeert dat de combinatie van het medisch beroepsgeheim, de AVG wetgeving en het MedMij afsprakenstelsel, voldoende bescherming bieden aan medische gegevens van patiënten. Zo stelt de minister dat het afgeleide verschoningsrecht van de hulpverlener voldoende waarborgen biedt voor de bescherming van medische gegevens in een PGO. De introductie van het afgeleide verschoningsrecht wordt alleen genoemd in het concept-artikel 7.6.2.3 in boek 2 van het wetboek van strafvordering. Dit artikel baseert zich op een enkele uitspraak³. De Patiëntenfederatie leest niet dat het afgeleide verschoningsrecht voor gezondheidsgegevens ook uitdrukkelijk gaat gelden voor een online omgeving.

Ook zien we dat het afgeleide verschoningsrecht niet geldt voor zelf gegenereerde gezondheidsgegevens, bijvoorbeeld via apps, stappentellers en smartwatches. Deze gegevens hebben niet dezelfde bescherming als de medische gezondheidsgegevens afkomstig van zorgverleners.

>Wilt u de minister vragen om samen met het ministerie van JenV het wetboek van strafvordering aan te passen zodat deze expliciet toeziet op gezondheidsgegevens in online omgevingen? Inclusief zelf gegenereerde gezondheidsgegevens zoals in apps?

---

¹ [Position Paper 'Het Patientgeheim', Patiëntenfederatie Nederland januari 2019](#)

² [Kamerbrief over bescherming van gezondheidsgegevens, 1 oktober 2019](#)

³ HR 19 november 1985, NJ 1986/533; HR 2 maart 2010, ECLI:NL:HR:2010:BJ9262, NJ 2010/144

2. Realiseer uniforme regels en zie toe op naleving

De minister stelt dat de AVG al veel waarborgen voor de bescherming van gezondheidsgegevens biedt en eisen stelt aan de verwerking daarvan. In de praktijk zien we echter dat deze bestaande regelgeving niet altijd duidelijk is, en instanties zich hier niet altijd aan houden. Als eerste zien wij een probleem met de vrije en geïnformeerde toestemming. Onderzoek⁴ van de Autoriteit Persoonsgegevens ondersteunt dit. Daarin concludeert de AP dat binnen het sociaal domein toestemming van de persoon vaak niet vrij kan zijn en er daarom geen sprake is van rechtsgeldige toestemming.⁵ De waarborg van vrije toestemming als verwerkingsgrond die de minister stelt, is daarmee twijfelachtig. Dezelfde afhankelijkheidsrelaties spelen ook bij het verstrekken van gezondheidsgegevens aan (semi-)overheden en commerciële organisaties.

Uit eerder onderzoek van de Patiëntenfederatie⁶ ⁷blijkt dat het verstrekken van medische gegevens in het sociaal domein gebeurt op basis van een toestemmingsvereiste. Terwijl er in het sociaal domein sprake is van afhankelijkheid. Dan mag een instantie zoals een gemeente of UWV geen medische gegevens opvragen op basis van de toestemming van de burger. Toch gebeurt dit en wordt huidige regelgeving niet nageleefd. De minister geeft in zijn brief niet aan hoe hij gaat organiseren dat er meer handhaving gaat plaatsvinden zodat organisaties zich aan de wet- en regelgeving houden.

>Wilt u de minister vragen uniforme regelgeving te ontwikkelen voor het opvragen van medische gegevens, inclusief proactief toezicht en handhaving?

3. Maak ook professionals bewust en biedt mensen een loket voor advies

We zijn blij dat de minister stevig wil inzetten op bewustwording en financiële middelen ter beschikking wil stellen. De Patiëntenfederatie werkt graag samen met de minister aan bewustwording. Deze bewustwording is wat ons betreft niet alleen gericht op burgers maar ook op medewerkers bij (semi-)overheden en commerciële partijen. Om hen er van bewust te maken dat ze niet zomaar alle gezondheidsgegevens van mensen mogen opvragen.

Wij zien graag dat in het kader van bewustwording expliciet aandacht besteed wordt aan:

- bewustwording bij patiënten en zorgverleners over de gebruikelijke wijze van dossier opvragen;
- eenduidigheid over welke organisaties medische gegevens mogen opvragen en op welke manier;
- een loket waar mensen met hun vragen over het delen van hun gegevens terecht kunnen.

>Wilt u de minister vragen in te zetten op bewustwording bij zowel burgers als professionals en een loket te realiseren waar burgers voor advies terecht kunnen?

We vragen u deze punten naar voren te brengen bij het AO Gegevensuitwisseling en gegevensbescherming. Heeft u vragen naar aanleiding van onze brief dan zijn we graag beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Dianda Veldman, Patiëntenfederatie Nederland

⁴ https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/toestemmingsrapport_definitief_incl_bijlagen.pdf

⁵ overweging 43 van de AVG

⁶ [Rapportage onderzoek 'Opvragen medisch dossier', Patiëntenfederatie Nederland, mei 2019](#)

⁷ [Verslag focusgroepen 'Opvragen Medisch Dossier en Patiëntgeheim' Patientenfederatie Nederland, mei 2019](#)